

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ЗА РАЗКРИВАНЕ НА ДОКУМЕНТИТЕ И ЗА ОБЯВЯВАНЕ
НАПРИНАДЛЕЖНОСТ НА БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИ КЪМ
ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И РАЗУЗНАВАТЕЛНИТЕ СЛУЖБИ НА
БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА АРМИЯ

София 1000, ул. „Врабча” № 1, тел. 800-45-00, e-mail: info@comdos.bg

Д О К Л А Д

за дейността на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия за периода 20 декември 2012 г. - 20 юли 2013 г.

Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (КРДОПБГДСРСБНА), на основание чл. 4, ал. 6 от Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (ЗДРДОПБГДСРСБНА), представя пред 42-то Народно събрание своя **ТРИНАДЕСЕТИ** отчетен доклад за периода **20 декември 2012 г. - 20 юли 2013 година.**

В дейността си КРДОПБГДСРСБНА прилага закона, съобразява се с изискванията към българските институции като **страна-член на Европейския съюз**, ръководи се от принципите и ценностите, залегнали в нейната **Стратегия за развитие**, следи за изпълнение на поставените цели в **дългосрочния план за работа** и реализира конкретните задачи от **годишния оперативен план за 2013 година.**

Основни задължения по ЗДРДОПБГДСРСБНА:

Съгласно чл. 1, ал. 2 от ЗДРДОПБГДСРСБНА Комисията **обявява принадлежност** към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия на български граждани, заемащи публични длъжности и извършващи публични дейности.

УСТАНОВЯВАНЕ И ОБЯВЯВАНЕ НА ПРИНАДЛЕЖНОСТ

Установяването на принадлежност се извършва на основание чл. 26 от закона, а обявяването на принадлежност на основание чл. 9 от закона с решение на Комисията.

Дейността по подготовката на решенията на Комисията за установяване и обявяване на принадлежност на български граждани към ДС и РС на БНА се извършва от отдел „Справочен архив и картотеки” към дирекция „Архив”.

За периода от 1 декември 2012 г. до 30 юни 2013 г. Комисията е обсъдила и приела **86 решения**, от които **53** са обявени на основание чл. 9, т. 2 и т. 3 от Закона. Не са обявени **33 лица** на основание чл. 27, ал. 1 и чл. 31, ал. 1, т. 2 от Закона.

- ✓ Извършена е проверка на **13 856** български граждани на основание:
  - чл. 26, ал. 1, т. 1 (лица, регистрирани за участие в избори) - на **4177 лица**;
  - чл. 26, т. 2 (лица, заемали и заемащи публични длъжности или извършвали и извършващи публична дейност) - на **8489 лица**;
  - чл. 27 (по предварителна проверка) - на **297 лица**;
  - чл. 31, ал. 1, т. 1 и т. 2 - по искане на граждани – на **896 лица**.
- ✓ Комисията е установила принадлежност към ДС и разузнавателните служби на БНА общо на **804** български граждани.
- ✓ Обявила е принадлежност на **584** български граждани на основание чл. 9, т. 2 и т. 3 от закона (лица, заемали или заемащи публични длъжности или извършвали и извършващи публична дейност; на кредитни длъжници).
- ✓ Не са обявени данните за **220 лица** с установена принадлежност на основание:

- чл. 27 (предварителна проверка) - на **5** лица;
- чл. 30, ал. 1, т. 1 и т. 2 (починали и малолетни) – на **166** лица;
- чл. 31, ал. 1, т. 2 (по искане на граждани) – на **49** лица.

КРДОПБГДСРСБНА публикува решенията си в деня на тяхното приемане в сайта: www.comdos.bg.

Решенията на Комисията, на основание чл. 14 от закона, са отпечатани в Бюлетин № 11 и са приложени към доклада.

Установяването на принадлежност се извършва на основание чл. 26 от закона, а обявяването на принадлежност на основание чл. 9 от закона с решение на Комисията.

ЦЕНТРАЛИЗИРАН АРХИВ

*Съгласно чл. 1, ал. 3 от ЗДРДОПБГДСРСБНА Комисията изпълни своето задължение и **създаде централизиран архив** на документите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.*

Дейности по комплектуване и съхранение на архива

Дейностите по комплектуване и съхранение на архивните документи се извършва от сектор „Комплектуване и съхранение на архива” (КСА) към дирекция „Архив” на Комисията.

Същността на работата на сектор КСА е насочена към:

- приемане на документи от органите по чл.16, ал.1 от закона;
- паспортизация и поддръждане на документите в архивни кутии в архивохранилища;
- изпълнение на заявки за запознаване с документите;
- подготвяне на справки по запитвания;
- актуализиране на електронните регистри и въвеждане на данни от приетите архивни единици с източник МВР и НРС в Автоматизираната информационна система (АИС);
- подготвяне на научно-справочен апарат към документите, съхранявани в централизирания архив.

Приемане на архивни документи:

За периода декември 2012 г. - юни 2013 г. са приети **8559** архивни дела с източник:

- МВР – **1796** броя;
- Национална разузнавателна служба (НРС) – **4907** броя;
- МО - служба „Военна информация” - **1753** броя;
- Министерство на правосъдието – **6** броя;
- Национална служба „Сигурност” (НСО) – **97** броя.

Съхраняване на архивни документи

Към момента в сектор КСА към дирекция „Архив” се съхраняват:

- документи на хартиен носител – **1 466 990** архивни дела, съставляващи около **13 286** линейни метра;
- карти и картончета - **2 046 303** броя;
- негативи на филмирани документи – **5 651** броя;
- документи на електронен носител (CD) – **252** броя;
- филмови материали – **3778** броя ролки с учебни филми от областните дирекции на МВР;
- видеокасети – **402** броя.

Обработване на архивни документи

- ✓ С цел осигуряване достъп до архивни документи на граждани по техни заявления са подготвени, предоставени за запознаване и приети обратно в архивохранилищата над **7500** дела.
- ✓ Извършена е паспортизация на **198 640** архивни дела.
- ✓ Класирани в кутии и подредени в архивохранилища са паспортните преписки от ОД на МВР - **225 331** броя.
- ✓ Въведена е информация в АИС за **1400** архивни дела с данни за над **6000** лица.

Дейностите по работата, свързана със застраховане на архивните документи и подготовката им за достъп до тях, се осъществява от сектор „Дигитализация, реставрация и застраховане на архива” (ДРЗА) към дирекция „Архив” на Комисията.

Застраховане на документите в архива

Сканиране и копиране на документи:

- ✓ По заявки на граждани за копия на документи са сканирани **945** архивни дела или **83 571** листа, от които:
  - прехвърлени на хартиен носител – **42 172** листа;
  - прехвърлени на електронен носител – **15 812** листа;
  - прехвърлени от микрофилмирани документи на хартиен носител – **29** архивни дела или **6507** листа (брой кадъра);
  - за архив на анонимизирани заверени копия – **297** архивни дела или **19 080** листа.
- ✓ С цел изграждане на дигитализиран архив и попълване на база данни от дигитални копия са сканирани **396** архивни дела или **23 924** листа.

Рестаурация на архивни документи

- ✓ Реставрирани са:
  - **200** листа от архивни регистри;
  - **1 942** листа от архивни документи;
  - **174** фотографии, **1** карта и **3** стъклени плаки от архивни дела;
  - **815** архивни картони.

РАБОТА С ГРАЖДАНИ

Съгласно чл. 1 , ал. 1 от ЗДРДОПБГДСРСБНА Комисията урежда реда за достъп, разкриване, използване и съхранение на документите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия. Достъпът се осъществява по силата на чл. 31 от закона.

Дейността по предоставянето на достъп на граждани до архивните документи и изпълняването на поръчки на копия, се извършва от отдел „Обслужване на граждани” към дирекция „Изследване на архивите и публична дейност” (ИАПД).

- ✓ За периода от 1 декември 2012 г. до 30 юни 2013 г. в Комисията са постъпили заявления от граждани и изследователи – общо **1120** броя, от които:
  - за запознаване с документи за самите тях – **525** лица;
  - за запознаване с документи за техни близки – **268** лица;
  - за запознаване с документи от чужди граждани – **4** лица;

- във връзка с прилагане на ЗПГРРЛ – **106** лица;
  - за журналистически проучвания – **101** лица;
  - за научно-изследователски цели – **116** лица.
- ✓ По заявка на граждани са предоставени **57 984** листа с копия на архивни документи:
    - на хартиен носител – **42 172** листа;
    - на електронен носител – **15 812** листа.
  - ✓ На 1 април 2013 г. Комисията откри **нова читалня** с десет работни места за запознаване с документи и 2 работни места за запознаване с научно-справочния апарат на централизирания архив.

ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА И ПУБЛИЧНА ДЕЙНОСТ

Съгласно чл. 10 от закона Комисията извършва изследователска дейност, публикува документи, организира семинари, конференции и изложби с образователно-информационен характер.

Дейността по изследването и публикуването на архивни документи, публичните и международните контакти на Комисията, се извършва от отдел „Изследване и публичност на архивите” към дирекция ИАПД.

- ✓ В изпълнение на чл. 14 от ЗДРДОПБГДСРСБНА е отпечатан **Бюлетин № 11** с решенията на Комисията за периода 1 декември 2012 г. – 30 юни 2013 г.
- ✓ Комисията участва в Третия конгрес по българистика с доклад на тема: *„Българистиката в документите на ДС – Ролята на Държавна сигурност в реализиране политиката на ЦК на БКП”*.
- ✓ Издадена е трета двуезична брошура - *„Равносметка с поглед напред (Мандат 2012 – 2017)”*.
- ✓ Съвместно с фондация „Конрад Аденауер”, Федералната фондация за изследване на диктатурата на ГЕСП, Държавна агенция „Архиви” и Съюз „Истина” Комисията участва в реализацията на общ проект на документална мултимедийна изложба *„България 1944-1989. Забранената истина”*, открита в Стара Загора.
- ✓ Стартира подготовката на съвместен проект на Комисията с Държавна агенция „Архиви” по темата: *„Десталинизацията – летопис на едно*

драматично десетилетие (1953-1963)” - документален сборник и изложба.

- ✓ Работи се по документален сборник от поредицата „Из архивите на ДС” на тема: „*Насилствената смяна на имената в документите на ДС*”.
- ✓ Подготвя се международна научна конференция на тема: „*Преходът в Източна Европа през документите на комунистическите тайни служби*”.
- ✓ Съвместно с Българската национална филмотека Комисията подготвя кинолектория с прожекции на документални филми, свързани с ролята на ДС върху живота на хората.

МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

Съгласно чл. 9, т. 8 от закона Комисията си сътрудничи със сродни чуждестранни и международни институции

- ✓ Комисията взе участие в редовното заседание на Европейската мрежа за съхранение на архивите (EMSA), Прага.
- ✓ Комисията участва с доклад в международната научна конференция на тема: „*Ролята и значимостта на институтите за историческа памет*”, Прага.
- ✓ Комисията участва в Международна пътуваща изложба, организирана с участието на партньорските организации от EMSA.
- ✓ В раздел, посветен на България, Комисията представи дейността си в поредното издание на брошурата *The Reader* на Европейската мрежа за съхранение на архивите.
- ✓ Комисията прие делегация от Федералната фондация за преоценка на диктатурата на ГЕСП (Bundesstiftung Aufarbeitung) и я запозна с централизирания архив и с дейността си.

СЪДЕБНИ ДЕЛА

- ✓ За отчетния период са образувани – **22** съдебни дела.
- ✓ Приключили са с влезли в сила съдебни решения/определения – **12** съдебни дела.
- ✓ Към настоящия момент съдебните производства са висящи по **90** дела.

ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

- ✓ Администрацията на Комисията е с обща численост **103** щатни бройки, от които **62** по служебни правоотношения и **41** – по трудови правоотношения.
- ✓ Към момента са заети **90** щатни бройки, от които **52** са служители по служебни правоотношения и **38** са служители по трудови правоотношения.
- ✓ През отчетния период в обученията по различни тематични участии са взели **35** служители от администрацията на Комисията.

ФИНАНСОВА ОТЧЕТНОСТ

- ✓ Годишният финансов отчет на Комисията за 2012 г., след проверка от Сметната палата, беше заверен **без резерви**.
- ✓ Комисията стриктно спазва сроковете за представяне на месечните и тримесечните отчети за касовото изпълнение на бюджетните и извънбюджетните сметки и фондове пред Министерството на финансите и Сметната палата през отчетния период.
- ✓ Корекциите на плана и отчетите за изпълнението на капиталовите разходи на програмния продукт „Инвеститор” 1.0.9. са представяни съгласно указанията и сроковете, определени от министъра на финансите.
- ✓ Стриктно се спазват изискванията и сроковете за представяне на данни в НАП за осигурителните вноски на осигурените лица в Комисията.

ВЪТРЕШЕН ОДИТ

- ✓ Годишни доклади, представени пред Министерството на финансите:
  - за дейността по вътрешния одит в КРДОПБГДСРСБНА през 2012 г.;
  - за състоянието на системите за финансово управление и контрол през 2012 г. в КРДОПБГДСРСБНА.
- ✓ Планиране на дейността по вътрешен одит за 2013 г. с изготвяне на стратегически и годишен план.
- ✓ Изпълнение на одитен ангажимент №-ОА-1206/У „Оценка за съответствие с нормативните и вътрешни актове при използване на служебните автомобили на комисията”.

- ✓ Изпълнение на одитен ангажимент № ОА-1301/УП „Оценка и докладване за законосъобразност на всички проведени процедури за възлагане на обществени поръчки през 2012 г. и проследяване изпълнението на препоръките, дадени при извършен одитен ангажимент № ОА-1201/УП”.

ПРЕДСТОЯЩИ ЗАДАЧИ

Установяване и обявяване на принадлежност на лицата по:

- ✓ **Чл. 3 ал. 1, т. 3** (министър-председателят, заместник министър-председателите, министрите и заместник-министрите);
- ✓ **Чл. 3 ал. 1, т. 18** (кметовете, заместник-кметовете, секретарите на общини и общинските съветници);
- ✓ **Чл. 3, ал. 2, т. 3** (...директорите и заместник-директорите на училища по Закона за народната просвета);
- ✓ **Чл. 3, ал. 2, т. 4** (управителите и изпълнителните директори, членовете на управителните и контролните съвети на лечебните заведения...);
- ✓ **Чл. 3, ал. 2, т. 9** (членовете на управителните, контролните и надзорните органи на преобразувани и приватизирани държавни и общински предприятия и членовете на управителните, контролните и надзорните органи на дружества, както и еднолични фирми и еднолични търговци, придобили акции или дялове в приватизирани държавни и общински предприятия или обособени части от тях; членовете на управителните и контролните органи на приватизационните фондове);
- ✓ **Чл. 3, ал. 2, т. 10** (членовете на управителните, контролните и надзорните органи и прокуристите на банки, на застрахователи и презастрахователи, на фондови борси, на акционерни дружества, организиращи неофициален пазар на ценни книжа, на инвестиционни посредници и на инвестиционни дружества);
- ✓ **Чл. 26, ал. 1, т. 4** (лица, които са посочени като длъжници или са били членове на управителен или на контролен орган на предприятие, посочено като длъжник в бюлетина по чл. 3, ал. 2 от Закона за информацията относно необслужвани кредити);
- ✓ **Чл. 26, ал. 1, т. 1** (частични избори).

Приемане на документи от органите по чл. 16, ал. 1 от закона:

- от **МВР** - дирекция „Човешки ресурси” – останалата част от личните кадрови дела;
- от **НРС** - останалата част от делата на фонд 7 и фонд 9;
- от **МО – Служба „Военна информация”** - останалата част от оперативния, служебния и партийния фонд;
- от **Министерството на правосъдието** – окончателно приемане на архивните документи;
- от **Централния военен архив на ДА „Архиви”** – процесът по приемане на документи продължава.

***

Докладът е приет на заседание с протокол № 53 от 10 юли 2013 г.

Председател на КРДОПБГДСРСБНА:

/Евтим Костадинов/